

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA
Cluj-Kolozsvár, St. Barón
L. Pop, (Brassai-utca) 10
Fon: Szerkesztőség
Kiadóhivatal — 977
N. Sz. — — 558
Kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ELŐFIZETÉSI ARAK

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ct
Egy szám	— 1-50 ct

1924 március 15 Szombat

Cluj-Kolozsvár * VII. évtolyam * 62. szám

5684. Adár sáni 9

Lepecsételt parancsal

Régi kalóztörténetek és újabb mozi-
drámák izgalmaként a lepecsételt levél, melyet
a hajó kapitánya kap kézhez és melyet csak
a tenger közepén, meghatározott szélességi és
hosszúsági fok alatt bonthat fel. A kalózhajó
nekivárá a tengernél nem tudja, utja hová
vezet, mely veszedelmek elé kerül, hol fo-
jutását befejezni?

Az a lepecsételt levél, amelyet mostan
leplez le az angol munkáspárt nagy lapja, nem
ilyen kalózhajó kapitányának kezében szerepel.
Ezt a lepecsételt levelet az angol lap szerint
Poincaré küldötte szét a Páris környékén lévő
katonai parancsnokságoknak. A lepecsételt
levél felbontására nem került a sor, mert ha
elérkezett volna ennek ideje, Páris katonai
megzárlását Poincaré fegyveres diktatúráját
jelentette volna. Közben Poincaré meggondolta
a dolgot, mert a köztársasági ellenzék fegyve-
res ellenállásától tartott.

Ennek a lepecsételt levélnek azonban
megvan a je entősége még így is, még akkor
is, ha fel nem bontották, sőt még akkor is,
ha talán Poincaré el sem küldötte volna. E
hir frissességében nem tudjuk ellenőrizni, mi
igaz belőle és miképpen igaz, de az a tény,
hogy egy nagy, komoly világlap Poincaré esz-
közei közé ezt a lepecsételt parancsu levelet
besorozza és az, hogy a diktatúra kikiáltásá-
nak elmaradását a köztársasági ellenzék fegy-
veres ellenállásától való félelemmel indokolja,
hü kifejezője a mai francia helyzetnek. Mert
nem először szerepel a francia politikában a
lezárt borítékú parancs és nem is egyszer ma-
radt örök pecsét alatt több ilyen diktatúrater-
v, melyek mindegyikénél a köztársasági ellenzék
tűtötte ki a levelet annak kezéből, aki azt fel-
bontani akarta. Az ilyen meg nem valósult
diktatúratervek azonban mindig súlyos jele-
tőségi helyzetek ki-érői voltak és bizonyos az,
hogy egy lejárt, megbukott politikának végső
kísérlete lehet csak az az ötlet, mely fegyver-
rel akarja szándékát a francia szenátuson át
megvalósítani. Poincaré politikájának minden-
esetre stílusos be-ejezése lehet ez a diktatúra-
terv. Hisz ez a politika mindig a szuro-
nyok árnyékában érte jó magát és ha a
béke rózsáját tűzte is a fegyverek ösvére, a
fegyver maga mindig töltve volt. Fegyveres
győzelmek háborus mámore adta a páthoszt
ehhez a politikához és ez volt a beszédek
büszke, glóriás szónokai heve is. Egész termé-
szetes, hogy most is, az utolsó politikai fel-
vonulásban ott szerepel a katonai puccs, a dik-
tatura fegyveres hatalma. Azonban, ha a há-
borus győzelmet a tőzsde csataterén súlyos
vereséggé lehet átfordítani, a pénzügyi harc
eszköz-ve a fegyvert, a diktatúrát tenni még
sem lehet. Mennyire jellemző tünete annak a
háborus összevissza-ágnak, amelyik egyik kezé-
ben kardot, másik kezében a tőzsdei árfolyam-
cédulát tart Poincaré államcsínyének terve.
Hisz-n ennek célja az volt, vagy az lehetett
volna, hogy Poincaré pénzügyi koncepcióját a
szenátus ellenzése dacára keresztülhajtja.
Már pedig szuronyok hegyén nemcsak kor-
mányozni nem lehet, de a frank esésének ut-
jába se lehet — katonai kordont állítani. Ami-
kor Poincaré pénzügyi terveinek végrehajtá-
sára katonai segítséget akart igénybe venni,
ezzel kijátszotta utolsó tükörcsüvét. Most már
mindegy, hogy a levelet nem bontották fel,
most már mindegy, hogy e diktatúratervet
Poincaré vis-zavonta, a lényeg az, hogy a
francia pénzügyek szanalási módozatai között
Poincaré a katonai diktatúrát is bevonta.

Annál érdekesebb azonban az a magya-
rázat, amellyel a katonai puccs elmaradását in-
dokolják. Poincaré a köztársasági ellenzék fegy-
veres ellenállásától félt. Tehát az a bizonyos
francia köztársasági ellenzék, amely az igazi, a
radikális, a világszabadság utját mutató Francia-
országot képviseli, az eszmék és egyének sza-

badságának tradíciós Franciaországa ma már
annyira megerősödött, hogy nemcsak egy pénzü-
gyi politikának tud ellenállani ott a szenátus-
ban, de ellent tud állani fegyveresen egy ka-
tona diktatúrának is. Az egész világ számára
Poincaré tervének ez a legfontosabb kísérő je-
lensége. Az a hatalmas világreakció, melynek
egyik fókuszát München, a másik pedig Páris
volt, kezdi erejét veszíteni. Mind a két reakció
eszközei között ott szerepelt az a fegyve-
res puccs, amely ott Münchenben a Hitler-
perhez vezetett, míg Párisban csak a lezárt bo-
riték eszméje jutott el. Az eszközök azono-
sak. A politikai mentalitás is, mely ezekre az
eszközökre gondolt, ugyanaz ott Münchenben
és ott Párisban: lepecsételt borítékok, örökös
puccs ervek. Az emberiség sorsa állandóan ilyen
lepecsételt titkos parancsu borítékban van. Ma-
gikus parancs ez: aszerint változik, amilyen
eszközzel a borítékot fel akarják bontani. Van-
nak, akik úgy gondolják, hogy ezt a borítékot
csak fegyverrel lehet felbontani. Mások pedig
a modern mesén k azzal a tujével, amelyért a
világpac vetélkedése folyik. A német ipar

olyan tüt produkált és küldött ajándékba az
angoloknak, mely oly vékony volt, hogy csak
nagyítóval lehetett meglátni. Az angolok vissza-
adták ezt az ajándékot és visszaküldték a lát-
hatatlan tüt, amelyet azonban előbb egy látha-
tatlan lyukkal átfúrtak. Valamikor régen, még
a háboru előtt ez volt a modern meséje annak
a gazdasági harcnak, melyet a világcéért
Anglia és Németország folytatott. Volt azon-
ban a mesének egy modern francia változata
is. A francia ipar is megkapta ezt a németek
által gyártott, az angolok útján keresztül-
fúrt tüt és finom selyemszálat fűzött belé,
mely mégis oly erős volt, hogy egy selyemruhá-
t lehetett vele megvarrni. Ezt a tüt vesztette el
három ország vetélkedése közben az emberiség
és erre a türe van szüksége, hogy azt a zárt
borítékot felbontassa, amely az emberiséget a
baldog megértés útjára parancsolja. Poincaré
kísérlete annak bizonyossága, hogy ez az aján-
dékba járó mesebeli tü nincs a mai francia kor-
mányzat birtokában s Poincaré még mindig
szuronyval akarja felbontani a titkos rendel-
tetések örök borítékát.

Az ellenzéki pártok elvi orientációja liberális manőver?

A parasztpárt hivatalos lapjának a cikke

(Bucuresti-Bukarest, március 14. Az Uj Kelet
tudósítójától.) Jorga akciója, amelyről az Uj Kelet
tegnapi száma részletesen beszámolt, valóságos káoszt
teremtett a tővörös politikai köreikben. Az akció
nyomán megindult elvi tárgyalások a legnagyobb
titokban folynak, úgy hogy azoknak eredményéről
semmi pozitív értesülés sem szivárgott ki.

A bukaresti sajtó feltűnő tartózkodással kom-
mentálja az új tárgyalásokat, a pártlapok csak
általános szövegekkel kommentálják a várható
eredményeket, a független sajtó pedig teljes csend-
ben kíséri figyelemmel az új orientációt és a dolgok
végleges kialakulását úgy látszik nem akar ál-
lást foglalni.

Bethlen jogosnak ismerte el Budapest megszállását

Eckhard Tibor a magyar kormányt okolja a korona leromlásáért. A nép-
szövetségi bizottság összeírja a külföldre elhelyezett magyar részvényeket

(Budapest, március 14. Az Uj Kelet tudó-
sítójától.) A népszövetségi delegátusok most ál-
lítják össze Magyarország fizetési mérlegét. A
delegáció nem a hivatalos adatokra alapítja a
mérleg felállítását, hanem saját programja sze-
rint maga végzi az adatgyűjtést. A delegátusok
felszólították a budapesti pénzintézeteket, hogy
külföldön elhelyezett részvényeikről készítsenek
kimutatást. Popovics Sándor a felállítandó ma-
gyar jegybankról a következőket mondotta:

— A jegybank felállításával az összes
közgazdasági tényezők fix bázist kapnak számi-
tásaik alapjául. M helyt a jegybankot felállítják,
a takarékkorona azonnal megszűnik.

A bázist a koronának a jegybank megállapítá-
sakor levő értéke fogja képezni, hogy ez mennyi
lesz, azt természetesen egyelőre nem lehet tudni.
A nemzetgyűlés tegnapi ülésén Eckhard
Tibor a korona romlásáról beszélt. Kifogásolta,
hogy míg a külkereskedelmi mérleg állandóan
javul, a magyar korona mégis romlik. Általános
valorizációt sürget. A kormány bűnének tartja,
hogy a bankóprést olyan nagy mértékben veszi
igénybe. Az a véleménye, hogy a kicsempészett
milliók is a jegyintézet hitelezett pénzből
kerültek ki.

Ulain közbeiktált:
Vád alá kell helyezni a kormányt!
Eckhard: Nagy baklövésnek tartom a va-
lorizálatlan jegyintézeti hiteleket, amelyekkel
kifosztották a dolgozó társadalmat s megterem-
tették a bankokráciát. A kormány hibája az,

Egyedüli lap, amely szenvedélyes hangon
tárgyalja Jorga akcióját, a parasztpárt hivatalos
lapja, az „Aurora“. Az „Aurora“ cikkét vészkiál-
tásnak szánta az ellenzéki pártok és a közvéle-
mény felé is. A lap szerint az ellenzéki pártok új
orientációját a háttérből a liberális párt irányítja,
amely így akarja akcióképtelenné tenni a nemzeti
pártot. A kormánynak eddig sok gondot okozott
az erdélyi nemzeti párt merev regionalista politikája
és abban, bizik ha a nemzeti párt fuzionál két régi
királyságbeli párttal, fel fog morzsolódni az akció-
képesége. A lap figyelmezteti volt fegyvertársát a
kormány intrikájára és felhívja a nemzeti pártot,
hogy haladéktalanul nyilatkozzon a kérdésben.

hogy tulteng a tőzsde, amely a becületés mun-
kának a megölője. Amikor a kosztapénz 8—10
százalék, senkisésem bolond dolgozni. A tőzsde
kinövésai egyaránt tönkre teszik a tőzsdét és a
közöséget. Annyira telítették papírokkal a
tőzsdét, hogy már nem képes többet felvenni.
A részvények aranyértékük egy ötödére csusz-
tak le, úgy hogy a külföldi potom pénzen
vásárolhatja össze.

Ezután a devizaközpont működését bi-
ráltta Eckhard.

A koronaromlásnak oka a devizaközpont,
amit különben Kállay is nyíltan kijelentett. A
korona külföldi elhelyezésében a nagybankok
és kisbankok egyformán közreműködtek. Így a
Hitelbank, a Kereskedelmi Bank, a Cseh Ipar-
bank és egész serege az apróbb bankoknak és
bizományosoknak korona-küajánlásokkal foglal-
kozik a devizaközpont tudtával.

Eckhard bécsi lapokat olvas fel, amelyek-
ből kitűnik, hogy az osztrák közvélemény szer-
föltött csodálkozik azon, hogyan lehet annyira
magyar korona Ausztriában. A korona romlá-
sának oka összeesik a kormány külföldi tárgya-
lásaival. Az is hozzájárult a korona eséséhez,
hogy az elterjedt hírek szerint, amelyeket ed-
dig még nem cáfoltak meg, a miniszterelnök
jogosnak ismerte el a román megszállást, ami
által Magyarország elesett a megszállásért vár-
ható követeléstől. Beszéde végén kijelentette,
hogy csatlakozik a valorizálatlan hiteleknek
visszamenőleges valorizálásához. A nemzetgyűlés
elfogadta a nyolcórás ülésekről szóló javaslatot.

erekek
ajdonságai
mlós
hatelepei
SATU-MARE
színházal szemben

a
z
zéke:

Lei 1700—
" 2400—
észtive:
Lei 2600—
" 2900—
" 3900—
" 1860—
" 2250—
" 2800—

Lei 2100—
" 2600—
" 3150—

zban
34.
-ut)
z emben

ek Rt.
tu-Mare
és csizma-
üzöt. Rövid-
éle selyem-
b árakban!

A kamara köszönőtáviratot küldött Poincarének és a francia kamarának

A román nemzet hálája a beszarábiai egyezmény ratifikálásáért. A politikai pártok egységesek Beszarabia kérdésében. Kamara elé terjesztették az iskolatörvényt és a lakbértörvényt

(Bucuresti-Bukarest, március 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ülésén Orleanu elnök jelentette, hogy Lipovan bocsamontanai képviselő meghalt.

Marzescu igazságügyminiszter beterjesztette a lakbérleti, Angheliescu közoktatásügyi miniszter pedig az elemi iskolai oktatás reformjáról szóló törvényjavaslatot. Bianu kéri az igazságügyminisztert, hogy a lakbérleti törvényjavaslat tárgyalása előtt terjesszen a kamara elé egy statisztikai kimutatást azokról a háztulajdonosokról, akik a saját házaikban laknak, azokról, akik mint lakók idegen házakban laknak, a lakók számáról, az idegen állampolgárokról, mint háztulajdonosokról és mint lakókról.

Marzescu igazságügyminiszter örömet fejez ki, hogy a lakásokra vonatkozó törvényhozás annyi esztendeje után valaki arra is gondolt, hogy a törvényhozásnak statisztikai adatokra kell támaszkodnia. Egyébként közli Bianuval, hogy ezeket az adatokat ezelőtt két hónappal már publikálta a belügyminisztérium.

A kamara egyhangulag szavazott köszönetet Franciaországnak

Buzdugan parasztpárti magasztalja a francia parlamentet a beszarábiai egyezmény ratifikálásáért és kéri az elnököt, fejezze ki a kamara köszönetét Franciaországnak. (Hosszantartó taps.)

Jorga hangsulyozza, hogy vannak dolgok, amelyek az összes románokat, pártra és világnézletre való tekintet nélkül egygyé forrasztanak. Csatlakozik Buzdugan javaslatához és kijelenti, hogy a bécsi konferencián még csak érinteni sem szabad Beszarabia kérdését. Bratianu Vintila pénzügyminiszter a kormány, Pop Csicsó István a nemzeti párt, Joanitzescu pedig a néppárt nevében hozzájárul a javaslatához, mire Orleanu elnök kimondja a határozatot, melynek értelmében a francia kamarához köszönőtáviratot fog intézni.

A két távirat szövege

Orleanu elnök a következő táviratokat küldte el a kamara határozata alapján:

Poincaré miniszterelnöknek Páris.

A román kamara és a román nemzet nevében kérem fogadja mély hálánk kifejezését azon baráti hévért, amellyel a beszarábiai konvenció ratifikálásánál Románia jogait megvédte.

Orleanu elnök

A francia kamara elnökének Páris.

A román kamara a francia népnek és az ő képviselőinek hálás hódolatát küldi. Franciaország Románia elismerésének újabb okot adott, amikor ratifikálta Beszarábiának, ennek a régi román tartománynak az anyaországhoz való csatolásáról szóló konvenciót. A román nemzet sohasem fogja elfelejteni, mivel tartozik a francia kultúrának és Franciaország őszinte támogatásának existenciája legnehezebb pillanataiban.

Orleanu elnök

Harminc napra kizárták egy liberális képviselőt

A kamara fegyelmi bizottsága tegnap este ülést tartott a tegnapi ülésen történt botrány ügyében és Mihalachet, akit azzal vádoltak, hogy Florian liberális képviselőt „kufár“-nak aposztrofálta a nyílt ülésen, felmentette, Florian ellenben, aki a parasztpárt vezérét tetteleg inzultálta, 30 napra kizárták a kamara üléseiről.

Az „Universul“ jelenti, hogy Jorga szerdán tanácskozott Argetoianuval pártjaik fuziója ügyében, melynek — a lap szerint — nincsenek nagyobb nehézségei.

Böles Náthán

Abdul Hamid fia automobilgyárban szeretne állást kapni

A Bristol-szállóban lakik és villát akar venni Budán. Szász török herceg lett földönfutó

(Budapest, március 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szombat esti belgrádi gyorsvonat történelmi érdekességű utasokat hozott Budapestre. A korszakos jelentőségű angorai nemzetgyűlési határozat első száműzöttjei, a kiutasított török császári ház hazát kereső hercegei és hercegnői magyar földön megállapodtak. Váratlanul és megdöbbentést kelte érte őket a fiatal török köztársaság szigorú parancsa, amely mindössze kétszer huszonegy órát engedélyezett nekik arra, hogy régi dicsőségeik színhelyét, Konstantinápolyt elhagyják. Szomoruan, fájdalommal szívével, szinte menekülniük kellett a padisah palotájából és tengernyi kincseikből alig hozhattak magukkal valamit.

A Bristol-szálló harmadik emeletén, a 301-es és 302-es Dunára néző lakosztályban húzódtak meg az első fejedelmi vándorok. Abdul Kadir Effendi, a híres Abdul Hamid szultán második fia vett itt magának szállást tündérszép feleségével Madjidje hercegnővel és három kicsiny gyermekével.

A folyosón, az ajtó előtt egy néger szolgál állt őt hűségesen. Esti nyolc óra van. A szobából beszélgetésemre két szőke fiúcska dugja ki a fejét. Körülvesznek, nevetgélnek. Egyforma, szürke matróruháska mind a kettőn. Néhány pillanat és a második szobából egy harmadik herceg-fióka is megjelentem terem. Illedelmesen bemutatkozik. Franciául. Orchan hercegnek hívják, tizenkét, esztendő. Most már négyen vagyunk a csendes folyosón. Hirtelen két újabb arc tűnik elő. Titkárok. Az egyik magyarul is tud egy keveset. Kíváncságot tolmácsolása után bejelentenek a hercegnek. Abdul Kadir Effendi sápadtan, de azért mosolyogva szintén kijön a most már elég népes folyosóra. Barátságosan beinvital magához. Nem tagadom, meghatótsággal léptem át a küszöböt. A szobában, a kereveten a herceg gyönyörű fiatal felesége. Olyan, mint egy mesebeli hercegnő. Szőke haja rövid fürtökben omlik a nyakára. A bőre vakítóan fehér és bársúlyosan meleg, barna a szeme. Karcos természeténél szövetruha feszül, amely felett még egy barna gyapjukabátka van. Még mosolygásában is szomorúság van, talán a keleti bánat fénylik ki tekintetéből. Mellette a társalkodónője ül. Az egész hercegi család bevonult a szobába.

(Beszélgetés Abdul Hamid fiával)

Abdul Kadir Effendi negyven éves, fáradtnak látszó férfi. A homloka erős barázdákkal szántott, piciny angol bajusza alig észre vehető. A haja már szürkül. Kedves, közvetlen, rendkívül barátságos. Először feleségét mutatja be, majd csodálkozva figyelő gyermekeit vezeti elé.

— Ez itt a legidősebb, Orchan. Neki már nem él az édesanyja. Most mult el tizenkét éves. A középső fiú Ertougroud, hét esztendő, a legkisebbik, Allaedine most lesz hat éves. Ők Madjidne hercegnővel kötött házasságomból származnak.

A szobában van még a kis fekete inas is. Körülnézek. Az asztalon könyvek, vörös fez. Az egyik szekrény mellett kicsiny börkofferek. Távolabb három hatalmas koffer és egy kosár. Az egyik sarokban karcu hegedűtök.

A kicsiny hotelszobában tűnik fel csak igazán tragikusnak a honvesztett török hercegi család sorsa.

(Száműzetés — 48 óra alatt)

Kitűzetésének részleteinek iránt érdeklődöm. — A török köztársaság kikiáltása után nem ért bennünket egész váratlanul a kiutasítási rendelet, de nagyon rosszul esett, hogy oly borzasztóan csekély időt engedtek az elutazásig. A kalifának öt órában belül menni kellett Konstantinápolyból, a hercegek 48 órai határidőt kaptak. Alig volt időnk legjobb embereinktől, barátainktól búcsút venni. A kiutasításra vonatkozó kormánydöntést a konstantinápolyi rendőrök közölte velünk és ő gondoskodott utleveleinkről is. Ingóságaink közül mindegyikünk azt hozhatta magával, amit akart, ami a legkedvesebb volt szívének. A gyorsvonathoz két hálóosztást csatoltak és közel száz királyi

herceg elindult a nagyvilágba, a bizonytalanságba, új hazába...

Halkan beszél a herceg és szomoruan. — Én sohasem foglalkoztam politikával, — folytatja — mert édesatyám végrendeletében óva intette gyermekeit a politikától. Én a művészetnek szenteltem az életemet. A feleségem is. Én hegedülök, ő meg zongorázik. A magyar zene klasszikusait is jól ismerjük. Liszt, Hubay sok örömet, édes percet szerzett mindkettőnknek. És rajongón szeretem a mechanikus mesterséget is, amit alaposan elsajátítottam odalent a Boszporus mellett. A királyi palotában volt egy gyönyörű műhelyem. Amikor a szerszámaimért mentem, amiket magammal hoztam, — sirtam. Az atelierem otthagyni, — ez fáj a legjobban.

(Hegedű és szerszámláda)

Felugrik és egy kis bürödöt vesz elő. — Ez a kincsem! — mondja és kinyitja. Fénylő acélszerszámok tömege benne. Vagy harminc darab.

— Akkor lennék a legboldogabb, ha egy automobilgyárban helyezkedhetnék el.

A hang-düjjét mutatja. Most már mosolyogva mondja:

— Százötven éves darab. Pietro Guarnerius készítette. Tizennyolc évvel ezelőtt kaptam édesatyámtól, aki 1200 fontért vette nekem. A feleségem zongoráját, sajnos, nem hozhattuk el...

— Belgrádig egyfolytában tettük meg az utat. Bolgárok és szerbek versengtek az előzékenységben, sehol semmi vizsgálat. Az utlevelem ime csak Budapestig volt érvényes. Megnézem. Szórol szóra ez van benne: „Pour s'installer et seulement aller, bon pour se rendre jusqu' a Budapest.“ Tehát Budapestig utazhatnak a hercegek, visszatérni nem szabad.

— Sokan Bulgáriában maradtak közülünk, többen pedig Olaszország, Svájc, Ausztria és Csehország felé vették útjukat. Különösen azok a hercegek, akik egészségi okokból üdülésre szorultak.

— Én családommal együtt itt maradok. A kis hercegek iskolába fognak járni. Főgon-dom most az elhelyezkedés, mert a hotel egy kissé kényelmetlen a mi számunkra. Egy csendes kis villát szeretnék venni a budai hegyek között. Örvendének, ha nyolc-tíz nap alatt el tudnám intézni ez a problémát.

— Azután csendesen, halkan várjuk az idők jobbrafordulását. Talán mégis, egyszer majd mégis másképp lesz...

(A többi török száműzöttek)

A hercegnő lenyűgöző szépségében megmozdult a kereveten és egy könnyesepp bugygyant ki a szemén.

Elbucusztam. A kis néger meghatóttan ott állt még a küszöbön.

— Mióta van a fenséges ur mellett, — kérdelem tőle.

— Gyermekkorom óta, — válaszolja a hercegnő csilingelő kacagása közben. — Mellette nevelkedtem, vele jöttem, amíg élek soha nem hagytam el Abdul Kadir Effendit...

Már az ajtóban vagyok, amikor a herceg elmondja még, hogy rajta kívül még két királyi herceg: Nihad effendi, Murad szultán unokája és Vassif effendi, ennek fia is Budapestben vannak már, Bifik bej és Hamy bej társaságában, akik közül az utóbbi Eminé hercegnőnek, Murad szultán unokájának a férje.

Ők egy kicsiny szállóban húzódtak meg.

V. Gy.

— A első fémlejeket utnak indították. Bukarestből jelentik: A belga pénzverde értesítette a kormányt, hogy a Románia által rendelt ércpénzből öt vasuti kocsi utnak indított. E szállomány 100 millió lej értékű egy- és kétlejekeket tartalmaz. A pénzt csak akkor fogják forgalomba helyezni, ha nagyobb mennyiség fog megérkezni.

Böles Náthán

HA FINOM CUKORKÁT AKAR, KÉRJEN „MELISSÁ”-T!

Cluj, telefon 6-48 és 6-65

(Lloyd 2243)

Cluj, telefon 6-48 és 6-65

A „jó” volt Pozsonyból. Az ujon

a sok felelet maga itt meg

— Ora

— Nag

órás maga? E

vagy platina

lánder böcher

felírásokat és

mi ő? — ör

— Kér

vagyok, szegé

anyám a mik

— En

még idézni is

vagy nem ak

— Oh,

Kérem, Gros

— No,

log, éppen eg

Becsap

közismert ala

szér egy köny

végig a zaid

— Egy

— kiáltotta

Azután

akiknek nagy

— Bec

azt hiszi, hog

ez nem is ch

Az ara

rabbi idejébe

lasztottak me

tás öröme

Természetese

az ünnepegt

Az új polgar

és amikor a

nyosan elford

rabbihoz:

— Po

aranyborjut

— Te

rabbi — a

ökört választ

A plik

ban laktak,

és egy gemó

jelent meg a

fejében a kő

zsákot — el

szomoruan ne

esupasz szob

— Mo

ezek? Mert

arról, hogy

egyik tanita

a másik szeri

tanita tanit

van szánva,

pedig a más

éjszaka a ta

gemorénkat?

— Te

hiszen azért

tanítását köv

köztük egy

B

Sir a g

Ez történt...

A „jó” óra. Szemeszter elején mindig élénk volt Pozsonyban Reb Léb Gross szerény reziden-
ciája. Az ujonnan érkezett böcherek ilyenkor jelent-

keztek nála, kiket keményen végigmustrált, töviről-hegyire kikérdezett mindenről: hol volt, mivel foglalkozott eddig, mi a feljövételének célja és főleg, miből akar Pozsonyban megélni. Az ugynevezett Unterländerekre következtessen pályázott. Egy ilyen médi-

umtól, aki már beleizzadt a sok felelgetésbe, kérdezte a végén: és miből akar maga itt megélni?...

— Óraadásból, kérem, órákat fogok adni.

— Nagyszerű, fenomenális! Óraadásból? Hát óras maga? És milyen órákat ad? Ezüst, arany, vagy platina órákat? Erdekess! Feljön az Unter-

länder böcher, bemagolja a pozsonyi német céd-felírásokat és aztán — mert ki olyan művelt már, mi ő? — órákat ad. Pompás, pompás...

— Kérem, Gross ur, hazuról szegény fiu, vagyok, szegény... Apámat leütötte a harangkötél, anyám a mikvébe jár... fehéreneműt mosni...

— Enyje, be szellemes! Maga tényleg tud, még idezni is tud, akar egy jó érat?... Akar vagy nem akar? Beszéljen!

— Oh, be hálás lennék, hát nem akarok? Kérem, Gross ur, hát nem akarok?

— No, akkor menjen innen Köpcsényig gya-log, éppen egy jó óra... *Nechemjeh Hakkaton*

★

Becsapta a világot. A pozsonyi hitközségnek közismert alakja volt a félkegyelmű Marthele. Egy-
szer egy könyvvel a hóna alatt lelkendezve futott végig a zsidó utcán.

— Egy chümist viszek, egy chümist viszek — kiáltotta minden szembejövőnek.

Azután egy csoport böcherrel találkozott, akiknek nagy büszkén így dicsekedett:

— Becsaptam az egész világot, mindenki azt hiszi, hogy egy chümist viszek nektek, pedig ez nem is chümis, hanem tilem. *B. I.*

★

Az aranyborju. Ezékiel Landau híres prágai rabbi idejében egy nagy antiszemita vezért választottak meg a város polgármesterévé. A választás öröme Prága városa nagy dárídót csapott. Természetesen a zsidók sem vonták ki magukat az ünnepségből és ők is vidáman heje-hujáztak. Az új polgármester körsétát tartott az ünnepségen és amikor a vigadózó zsidók csoportjához ért, gunyosan elfordította az arcát és így szólt Landau rabbihoz:

— Pont így mulattatok akkor is, amikor az aranyborjut táncoltatók körül.

— Természetes, — felelte szerényen a tudós rabbi — a zsidók mindig így örültek, amikor ökröt választottak vezetőül. *V. I. B. Ciocarlau*

★

A plikte. Két bätlennek, akik közös lakás-

ban laktak, összes közös vagyonuk egy szalmazsák és egy gemöre volt. Egy szép napon két végrehajtó jelent meg a szegényes szobában és adóhátralék fejében a közös vagyont — a gemörét és a szalma-

zszakot — ellicitáltatta. A két bätlen az aktus után szomorúan nézett egymásra a most már egészen csupas szobában, végre az egyik bätlen megszólal:

— Mondd Slomo, kinek a tanítását követik ezek? Mert tudod, hogy a gemörében vita folyik arról, hogy az éjszaka milyen célt szolgál? Az egyik tanaita szerint az éjszaka alváásra van szánva, a másik szerint tanulásra. Már pedig, ha ezek az egyik tanaita tanítását követnék, hogy az éjszaka alváásra van szánva, miért vitték el a szalmazsákot? Ha pedig a másikkak a tanítását követik, hogy az éjszaka a tanulásra van szánva, miért vitték el a gemörénkat? Hogy érted te ezt?

— Te bätlen, — torkolta le a másik — hiszen azért jöttek ketten. Az egyik az első tanaita tanítását követi, a másik a másodikikét és most van köztük egy plikte... *F. L. Viseul de Sus*

Böles Náthán

Sir a gyermeke? Miért nem használ Höfer-gyermekhintőport és Höfer-gyermekkrémet

Oroszország népszavazást akar Beszarábiában

Czubar ukrán népbiztos nemzetközi beavatkozást remél. Csicserin nemzeti mozgalomra hivatkozik. Nincs háborus veszedelem

(Varsó, március 14. Az *Uj Kelet tudósítójától*.) Csicserin orosz külügyi népbiztos körjegyzéket intézett a szomszédos államokhoz Memel és a lengyel-litván határ ügyében. A jegyzék megállapítja, hogy az ugynevezett népszövetség döntése sérti Szovjetország érdekeit, Csicserin szerint harmadik államnak a lengyel-litván határkérdés viszályába való beavatkozása ellenkezik a békészerződéssel.

Csicserin azután áttér Beszarábia ügyére és hangsúlyozza, hogy az Oroszországban ebben a kérdésben megindult nemzeti mozgalom követeli a kormánytól, hogy

védje meg az orosz állam Beszarábiára vonatkozó jogait.

Bukarest, március 14. Rigából táviratozzák, hogy Czubar ukrán népbiztos Charkovban a következő nyilatkozatot tette:

— Biztosak vagyunk abban, hogy a Romá-

niával folytatandó tárgyalások során nem fogjuk elintézhetni a beszarábiai ügyét, de meg vagyunk győződve arról, hogy Anglia nyomást fog gyakorolni a népszövetségre és az egyes államokra, hogy Románia mondjon le annexiósi politikájáról Beszarábiát illetően és elérjük azt, hogy Románia visszavonja csapatait ebből a tartományból, amely népszavazással döntson sorsa felett. A szovjetkörtársaság nem fog fegyvert és

nem összpontosít csapatokat a beszarábiai határon,

jogait azonban már a bécsi konterencián is hangsúlyozni és érvényesíteni kívánja.

Ehhez a távirathoz a „Dimineata” hozzáfűzi, hogy Czubar nyilatkozata tetőpontját képezi Oroszország ellenséges megnyilvánulásainak Romániával szemben és annál súlyosabb, mert hivatalos szemlélyiség mondotta.

Beszüntetik a Hitler-pör tárgyalását

Kahr diplomatikusan védekezik. Feloszlatták a német birodalmi gyűlést. Marx kancellár bejelenté, hogy súlyos adókat fognak kíróni a népre

(München, március 14. Az *Uj Kelet tudósítójától*.) A Hitler-pör mai tárgyalásán Kahr kihallgatását folytatta a bíróság. A védők kérdéseikkel igyekeztek Kahr-tól kiveonni, hogy egyetértett-e a puccsistákkal és csak az utolsó pillanatban hagyta-e cserben őket. Kahr azonban nem emlékszik, majd a titoktartási kötelezettségére hivatkozva hallgat.

Az angol fővárosban az a hír terjedt el, hogy

Hitler-pör vádlottjai közkegyelemben fognak részesülni.

Ennek megfelelően a Hitler-pört állítólag rövidesen beszüntetik.

Berlin, március 14. A birodalmi gyűlés csütörtöki ülésén Marx kancellár telolvasta Ebert birodalmi elnök rendeletét, mely a birodalmi gyűlést feloszlatja. A rendelet kijelenti, hogy a feloszlásra szükség volt, mert a birodalmi gyűlés többsége nem járult hozzá a kormány kívánságához, hogy a felhatalmazási törvénnyel életbeléptett és a kormány által döntőfontosságúnak tartott rendeletek érvényben maradjanak. Ezért az elnök a birodalmi alkotmány 26. cikke alapján a birodalmi gyűlést feloszlatja.

A kancellár beszéde további részében utalt az ellenzékkel folytatott sikertelen tárgyalásokra.

Poincaré polgárháboruba akarta sodorni Franciaországot

Puccsal akarta letörni a szenátus ellenállását a pénzügyi diktatura kérdésében. Az angol kékkönyv leleplezi a Ruhr-megszállás előzményeit. Leszavazzák a Macdonald-kormányt

(London, március 14. Az *Uj Kelet tudósítójától*.) Tegnap este a Macdonald-kormányt leszavazzák. A kormány ugyanis indítványozta, hogy a költségvetési vitát éjjel 11 óra után is folytassák, hogy a vita befejezhető legyen. Az indítványt 234 szavazattal 207 ellenében leszavazzák. Szavazás után a konzervatívok lemondásra hívták fel Macdonaldot. Parlamenti körökben azonban azt hiszik, hogy a miniszterelnök nem tekinti ezt a szavazást oly jelentékeny eseménynek, amely miatt távoznia kellene.

London, március 14. A napokban fog megjelenni az angol kékkönyv, amely az utóbbi évek diplomáciai okmányait tartalmazza. A kékkönyv

leleplezéseket fog tartalmazni Poincaré politikájáról.

Kitünik belőle, hogy Bonar Law már elkészítette egy francia-angol katonai egyezmény tervét, amelyet francia-angol-amerikai szövetséggé lehetett volna fejleszteni. Az egyezmény értelmében Anglia biztosítékot vállalt volna Franciaország biztonságáért és a német határon a hatalmak egy területsávot semlegesítettek volna, amelynek semlegességét Anglia, Franciaország és Amerika csapatai biztosították volna. Ez a

megoldás teljesen biztosította volna Franciaországot német támadással szemben. Akkor vállalkozott azonban Anglia akarata ellenére Poincaré a Ruhr-kalandra, mellyel

utját vágta az angol-francia megegyezésnek.

A kékkönyv leleplezéseinél is érdekesebb azonban az a hír, amely a „Daily Herald”-ban, a munkáspárt lapjában jelent meg. A lap szerint Poincaré a vasárnapi titkos minisztertanácson Millerandnak tervet mutatott be, amely a szenátus ellenállásának leszerelésére és a nemzetgyűlésnek Varsaillesba való összehívására vonatkozott. A terv szerint

Poiocaré diktátori hatalmat kapott volna

a pénzügyek orvoslására. A francia hadügy-miniszter állítólag minden katonai előkészületet megtett egy államcsiny előkészítésére. Hétfőn lepecsételt parancsot küldöttek a Páris környékén lévő parancsnokságoknak. Ezeket a parancsokat a parancsnokoknak csak az ostrom-állapot kihirdetése után lett volna szabad felbontani. A munkáspárt lapja hozzát teszi azonban, hogy Poincaré lemondott diktátori tervéről, mert a köztársasági ellenzék fegyveres ellenállásától tartott.

Rue Marcadet 81

Páris, március 14. Az Uj Kelet tudósítójától. Eleinte nem tudtam, mi az. Volt egy egész sereg ember, akivel együtt jöttem ki a francia fővárosba, egyideig találok is velük a boulevardokon, de azután egyszerre elvesztettem őket. Először az egyiket, később a másikat, öt-hatan is voltak, akik így eltűntek. A múlt hét valamelyik napján találkoztam adtam egyik ismerősömnek a Mauthner-féle magyar vendéglőben. Én már ott voltam délben fél-tizenkettőkor. Ugy volt, hogy ő tizenkettőkor jön. De elmúlt egyóra is és nem jelentkezett.

— Kire vár? — kérdezte végül a tulajdonos. Megmondtam, hogy X. Y.-nak adtam randevut.

— Ugy? Akkor, azt hiszem, hiába vár. Eppen ma délelőtt ment ki a Marcadetba.

— És nem fog visszajönni?

— Onnan? Aligha. Hacsak vissza nem tartják a transzportot a jövő hétig.

Most sem kértem még magyarázatot, de a hangsúlyból, ahogy a vendéglős ezt a szót „Marcadet” kiejtette, már kivettem, az valami nagyon szomorú hely lehet. Egyébként is már több ízben tanuja voltam eféle beszélgetésnek:

— Még mindig nem sikerült semmihez sem fognia.

— Nem.

— Hát mit fog csinálni?

— Félek, nem marad más hátra, mint a Marcadet.

Ilyenkor, amikor ezt a szót kimondták, a legborzalmasabb kétségbeesés ült a beszélő arcán, szavából a legsivárabb kilátástalanság rémüldözött.

A legvilágosabban azonban akkor jöttem tízóraiba ennek a szónak a jelentőségével, amikor egyik igen kedves barátommal, akiről tudtam, hogy nagyon-nagyon sokat próbálkozott már itt Párisban, találkoztam a clignancourt-i kapu felé vezető földalatti villamoson. Rögtön láttam rajta, hogy nagyon le van törve.

— Ön hol száll ki? — érdeklődtem tőle bátortalanul.

— Marcadetnél.

Még meg akartam tőle kérdezni, mit keres ott, de ezt az állomásnevet olyan vontatottan mondotta ki, hogy szükségtelenné tartottam a további információt. Ehelyett hirtelen azt hazudtam, nekem is ott van dolgom és ki fogok vele együtt szállni.

Barátom erre egyszerre zavarba jött és olyan piros lett, mint a tűz.

— De én... kérem... csak éppen hogy ott szállok ki... de egészen másféle van dolgom...

— Nem baj, — feleltem — azért egy darabig együtt mehetünk.

— Én nagyon sietek.

— Kérem, — mondtam erre határozottabban — ha kellemetlen a társaságom, nem fogok önnel menni. De én is itt szállok ki.

Amikor az állomásra beértünk, barátom gyorsan előresietett és nyilvánvalóan azon igyekezett, hogy elveszítsem őt a szemem előtt. Én tettem magam, hogy nem követem. Tekintetemmel azonban figyelemmel kísértem és a nyomában voltam.

*

Ő az egyik oldalról jött előre, én a másik oldalról bukkantam ki. Egy csunya ház előtt találkoztunk. Látszott, hogy mind a ketten ebbe a házba akartunk bemenni, de a barátom, amikor látta, hogy én is ott állok meg, ismét kinos zavarba jött és görcsös nekilendüléssel továbbhaladt. Utánafordultam. Egy darabig egyenesen ment fel a montmartrei hegynek, de, amikor ennek az utcának a végére ért, már nem tudta, merre forduljon. Azután egyszer óvatosan visszafordította a fejét, vajjon nézem-e.

— Kérem...! — kiáltottam hangosan feléje. Alighogy elért hozzám a válasza:

— Akar valamit?

Lassanként jött vissza. Amikor ismét a sárga ház elé ért, megfogtam a kabátját és azt mondtam neki:

— Ne szégyelje magát. Nagyon jól tudom, hogy ide akar bemenni és azt is tudom, hogy miért. Én is azért vagyok itt. Nincs azon mit restelni. Jöjjön.

Megfogtam a karját és bementünk az udvarra. Azután egy rozoga falépcsőn egy nagy gabonakörtebe léptünk. Itt zsákokon egy idősebb ember ült.

— Mit akarnak? — kérdezte eléggé nyersen.

A barátom nem tudott felelni. Megpróbált valamit dadogni, de olyan kinban volt, hogy nem lehetett kivenni a szavát. Helyette is én válaszoltam:

— Vasuti jegyet akarunk a határig.

— Van tartózkodási engedélyük?

A barátom, hirtelen igyekezettel, azt válaszolta:

— Nekem van.

— Akkor ön nem kap jegyet.

Szegény fiu! Mintha fejbeütötték volna. Ő azt hitte, ha megmondja, hogy van tartózkodási engedélye, ezzel igazolja a személyét és biztosan megkapja az ingyen vasutat. De éppen ellenkezőképpen történt. Érdeklődésemre a jótékony ur kijelentette, hogy akinek tartózkodási engedélye van, annak letelepedési lehetősége is van, az bizonyára kap munkát, ilyen embereket tehát nem segítenek a hazautazáshoz.

— Ön azonban — mondotta felém fordulva — menjen be hátul az irodába, ott majd felveszik a jegyzékbe.

Megindultam a zsákok között és nem mertem hátrahéálni a barátomra. Tudom jól, hogy, bár van tartózkodási engedélye, munkája nincsen. És talán nem is lesz. Ha eddig próbálkozott és nem sikerült neki, ezután sem fog sikerülni. Most nincs se kűnt, se bent, se Párisban, se otthon, a legborzalmasabb helyzet, amit el lehet képzelni! Mi marad neki hátra? Megint nekimenni a párisi aszfaltnak, beleverni a körmeit és addig kaparni, amíg megfogódik benne, vagy amíg elnyulik rajta. Hányan vannak így!

*

Az irodában már egész társaságot találtam. Mindenki, aki itt volt, lesütötte a földre a szemét, nem mert senki ránézni a belépőre, mert félt, hogy ismerőse. Én is így léptem volna be, ilyen lefelé néző tekintettel, ha nem éreztem volna magamban erősen a tudatot: *miért* vagyunk itt, *miért* kell nekünk itt lenni és *miért* kell nekünk majd innen elutazni.

Megkezdődött a nevek bediktálása.

Elsőnek egy idősebb ember állott a hivatalnok asztala elé. Az arca egészen be volt esve, sárga volt mint a viasz, látszott rajta, már napok óta nem eszik.

— Gedő Salamon, — diktálta.

— Kora?

— 56.

— Foglalkozása?

— Szűcs.

— Mióta van Párisban?

— Négy hónapja.

— Nem tudott semmiféle megélhetést találni?

— Nem.

— Hová megy?

— Csehszlovákiába.

— Csütörtökön este nyolc órakor legyen a Gare de L'Esten, a 13-as számú pénztárnál.

Ez elment. Utána fiatal lány jött, nem több tizenkilenc évesnél. Egymásután mondja be:

— Krausz Szerén, huszéves, ezelőtt gépirólány, két hónapja van Párisban, azóta nincs foglalkozása. Erdélybe akar menni.

— Nem tudott semmiféle megélhetést találni?

A lány elpirul és szégyenkezve mondja:

— Nem... én nem tudtam... inkább hazamegyek.

Ennek is ott kell lennie a Gare de L'Esten a 13-as számú pénztárnál.

Intelligensarcu fiatalember következik.

— Fogtechnikus vagyok.

— Nem talált munkát?

— Két hétig polituroztam a Renault-gyárban. A körmeim egészen leégtek. Eljöttem. Azóta mindeufelé kerestem más állást, nem találtam. Most haza akarok menni. Pedig milyen szép terveim voltak! Van egy szabadalmam...

A hivatalnoknak nincs ideje, hogy végig-hallgassa.

— Gare de L'Este, csütörtökön nyolckor, a 13-as számú pénztárnál.

Most olyan valaki áll oda az asztal elé, aki a legközelebb volt szívemhez. Egy újságíró társam. Ő nem beszélt sokat, hogy miért jött ki Párisba, de én tudom, micsoda szép lendületei voltak és mi mindent akart itt csinálni Tanulni és dolgozni akart, könyvtárakat és színházakat akart látogatni, széles látókört, európai vonalú zurnalisztává akart lenni. A hivatalnok kérdéseire csak ennyit felelt:

— Huszéves, riporter, kiküldetésben, a pénzem elfogyott, visszarendeltek a redakcióba...

Hagyta, hogy mondja, pedig én tudom, hogy a pénze nem fogyott el, mert nem is volt, nem rendelték haza és nem is volt kiküldetésben. Azaz kiküldetésben volt, amilyen kiküldetésben én is vagyok, amilyenben mindannyian vagyunk, fiatalok és szép életre vágyók, akik magukra küldték ki magunkat, pénztelenül, de sok akarással és reménnyel: látni, lenni.

*

Azon a csütörtök estén már hét órakor ott ácsorogtunk a Gare de L'Este nagy előcsarnokában, a 13-as pénztár előtt. Ilyen szomorú csoport nem volt még egy ebben az óriási teremben, ilyen kiszikkadt, szik nézéssel nem néztek egymásra mások, mint ahogy mi néztünk össze.

— Hát nem lehetett... hiába... — vigasztaltuk egymást.

— Inkább fogok otthon szerényen élni valami kis vidéki városban, mintsemhogy itt Párisban elzüljek... Azt nekem nem éri meg.

— Megpróbáltam mindent... Most már nyugodt lekiismerettel megyek haza.

— Nem lehetett. Schluss. Vége van.

Egyedül én voltam az, aki még fűttem valami reményt ehhez a konok városhoz. Még itt is, az indulás előtt, terveket forgattam a fejemben és az a tudat, hogy még van négyszáz frankom és hogy még kezdek valamire, nem engedett megnyugodni abba, hogy én most elutaztam.

Amikor a hivatalnok megjelent, kezében a jegyekkel és sorba állított bennünket, hogy induljunk ki a Perronra, én, gyorsan támadt elhatározással, amelyet hirtelen nem is tudtam lefékezni, azt mondtam:

— Köszönöm, nekem nem kell a jegy, én maradok.

A többiek azután, egy Perronjeggyel, kikisértem a sínekhez. A hivatalnok utasítására egyenként, névolvasás mellett, szálltak fel a vasúti kocsiba. Közvetlenül ahhoz a kocsizhoz, amelyben szegény sorstársaim elutazóban voltak, a nemzetközi európai vonattársaság kávészinü hálókocsija volt kapcsolva, amelyben, ugyanebben az időben, bankárok, képviselők, híres színészek és írók voltak ugyancsak indulóban. Kezdő emberek, letört emberek és beérkezett emberek kerültek így szoros egymásmellé, negyvennyolc órán keresztül egymásmellett is fog futni a kocsijuk, pedig milyen másféle tartanak!

A vonat már mozgásban volt, amikor a hivatalnok gyorsan feladta a jegyeket a D-vonat nincstelenjeinek. Egymásután nyultak le a karok a mindjobban igyekvő vonat lécsőjéről és amikor az utolsó jegyet is átvette a tulajdonosa és a hivatalnok hátraállott, egyszerre mindannyian felémfordultak és integettek nekem:

— Hát marad?... igazán marad?... most még felugorhat.

A vonat kezdett eltűnni és, én nem tudom, melyikünk sajnálta egymást jobban: ők-e engem, amiért itt maradtam, vagy én-e őket, amiért el kellett utazniuk.

Ben Ami

Az athéni kettős dinamitmerénylet

Athén, március 14. Papanasztaziosz miniszterelnök kijelentésére, hogy a görög kormány mélyen sajnálja az angol követség ellen elkövetett merényletet, amely csak azoknak lehet műve, akik Anglia és Görögország közt viszályt akarnak kelteni, az athéni angol követ kormányának nevében azt válaszolta, hogy Anglia bizik a görög hatóságok vizsgálataiban és nem csinál politikai kérdést ebből az epizódból.

Bölcs Náthán

Bölcs Náthán

Szőrmefestés és
gyapjufestés

TAVASZI RUHÁKAT A LEGSZÉBBEN TISZTÍT
"KRISTÁLY" GŐZMOSÓGYÁR CLUJ
Telefon 500

Gyapju és gyapju-
fonalfestés

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Feladás szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Új Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei felévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Romániában és külföldön az „Új Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucaresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

A chalucok...

(Ramsay Macdonald angol miniszterelnök palesztinai utinaplójából)

Sohasem fogok elfeledni egy estét, amikor vendég voltam. Sötétségben és iszapban fűrödtünk, amikor a Jákob-hidon átkeltünk a Jordánon és betoppantunk hozzájuk. Egy tucatszám ember ült körül a közös ebédlő asztalán, amelynek a padlója csupa iszap volt. Itt nem volt mit tenni, a helység egy iszap tenger középen terült el. Ettől eltekintve kifogástalanul tiszta volt minden. A kis csoport elöljárója egy amerikai mezőgazdasági akadémia végzett növendéke volt. Vacsora után nemcsak a telepítés munkájáról és cionizmusról, hanem az európai és amerikai politikáról, irodalomról, filozófiáról, művészetéről és vallásról is folyt a vita. És ezek az emberek mindannak a csúcspontján voltak, ami csak a világon történik.

Nehéz és fárasztó volt a munkájuk, de boldogok voltak. Késő este az iszapon keresztül a hálóhelyünkre kalauzoltak. Tágas, köpadlós, levegős, kifogástalanul tiszta terem volt, két ágygal. Nagyszerűen aludtunk. Hajnalban a nappal együtt keltem fel, mialatt öltözködtem, egy vidám asszony csapat vonult el az ablakom előtt, ásókkal a vállukon. A kis telep már munkához kezdett.

Ilyen az a zsidó, aki Palesztinába megy: idealista és munkás. Palesztinát a zsidó nép hazájának akarja és ezért nagyon sok a szeretet a munkájában. Ha szánt, vet és ültet, mélyesség vallásos áhitattal teszi és a munkájában sokkal fontosabb szerepe jut annak, amit az országnak ad, mint amit a saját szükségletei számára termel. Ez azonban nem jelent azt, hogy csupa-érzés ember és dilettáns. Tiszta képe van a munkájáról és praktikus módszerrel dolgozik. Faiskolákat ültet, gépeket épít, megtanulja a terraszépítés művészetét, elektromos erőforrással és öntözésre akarja felhasználni a Jordán vizét, mintaműhelyeket és termelőszövetkezeteket állít fel. Jartam Nusziban is, a legújabb telepek egyikében, amely százötven emberből áll és itt éppen akkor látogattam meg őket, amikor a Gilboa hegy lejtőit fásították be. Tizenháromezer eukaliptuszt, négyezer nyírfa, ötszáz ciprus, tízezer olajfa ültettek, azonfelül almafákat, narancsfákat és fűt mandulafát. Akkor érkeztek meg az amerikai gépek és az ácsok és a kovácsok műhelyeiben vidám, dolgozó élet lüktetett.

Semmi kétség, hogy a zsidó telepítés gyökereiben eredeti és valódi. Ha tisztelettel és abban a tempóban folyik a munka, ahogy én látom, akkor Palesztina jóléte megszorozódik.

— **Ortodox lelkészek a konkordátum ellen.** Bukarestből jelentik: Az „Ajutorul” nevű ortodox lelkészegyesület tegnap este nagygyűlést tartott a konkordátum ellen. A szónokok hangsúlyozták, hogy a konkordátum a nemzeti ortodox egyházra veszedelmet és megfélemlítést jelent és a román hívők milliói visszautasítják azt, hogy egyházuk a magyarok katolicizmusával egyenlővé tétessék. Az ortodox lelkészek álláspontja az, hogy nem kell a konkordátum és ha a kormány alá is írja, tudja meg, hogy a lelkészség tiltakozik az ellen.

— **Sztrájkolnak a hamburgi és brémai munkások.** Hamburgból jelentik: Körülbelül huszezer munkás hagyta abba a kikötőben a munkát. Az állami rakodókikötőkben néhányan még dolgoznak, de csakis azt a munkát, amely a kikötőigazgatóság hatáskörébe tartozik. A sztrájk kiterjedt az altonai kikötőre is.

— **Cserkészestély.** A cluji Tarbut sómérok második csapata tegnap este fényesen sikerült előadást rendezett a református kollégium tantermében. Lehetetlen meghatározottság nélkül megemlékezni arról a bámulatos nevelőmunkáról, amelyet a cserkészmozgalom a zsidó ifjúságra gyakorol és amelynek olyan nagyszerű megnyilatkozása volt a tegnapi estély. A zsidó ifjúság új lelki világa tárult meg a hallgatóság előtt, amelyet ez a gyönyörű természetmozgalom megszépített, megnevesített. A tegnapi estély a második csapat önálló munkája, ami különösen Gombos Zoltán csapatvezető érdeme. A műsor mintegy szimbóluma volt a cserkészlet lelki életének, mindazoknak a problémáknak, amelyek a cserkész-szívet eltöltik. Ezt tükrözték vissza Havas József parancsnokhelyettes költői ihlettel megírt cserkészversei, Strasser Jolán cserkészjelenete, egy nagyobb szindarab, a Bialik melodráma és különösen Ligeti József balettmester nagyszerű pantomimja, amelyet a fiatal cserkészek igazi művészettel interpretáltak. A szereplők valamennyien tudásuk javát nyújtották. Különösen ki kell emelnünk Katz Lászlót, Simon Tibort és Györgyöt, Gergely, Landau és Hirschhorn cserkészeit.

— **Egy parasztpárti képviselő kétszer pofon ütötte a birkozás világbajnokát.** Bukarestből jelentik: Tegnap este nagy botrány volt a Sidoli-cirkuszban, ahol Románia bajnokságáért folytak a professzionista birkozásversenyek. Lupescu Jonel parasztpárti képviselőt inzultálták, mire Lupescu kétszer pofonvágta Zia világbajnokot. A többi sampion igyekezett megvédelmezni kollégáját, de a közönség lehurrogta őket. A cirkusz arénáját a rendőrség tisztította meg a közönségtől.

A KEREN KAJEMET LEJISZRAEL KÖZLEMÉNYE

A sékel-hetet a Zs. N. Sz. csak áprilisban tartja meg! Purim hetében minden zsidó csak a palesztinai erdélyi kolóniáért dolgozzon!

Purim hete Erec Jisraelé!

— **Percel András bűntársai.** Ismeretes az a vakmerő betörés, mely a múlt év augusztusában történt az Emke-drogériában. A lopást igen ravaszul követték el, a nyomozó hatóságok hosszú ideig hamis nyomon haladtak. Véletlen folytán a nyomozó közegek megtudták, hogy a száztízezer lejes betörés végrehajtója Percel András, az Emke-drogéria volt szolgája. A rendőrség Percelt annak idején letartóztatta, de az ügyes betörőnek az ügyesség fogházából sikerült megszöknie. A törvényszék Percel András bűntársait néhány hónappal elzárta. A vádlottak az ítéletet megfellebezték a táblához, amelynek tanácsa a ma megtartott ülésén a törvényszék ítéletét helybenhagyta. az ítélet szerint Holländer Mózes betörésben mondották ki bűnösnek és három évi fogházra, Naftali Simont pedig betörésben való bűnrészességért másfél évi börtönrre ítélték.

— **Egyedül a humanizmus mentheti meg a világot.** Bár minden kultúremlék átérzi ezt az egyedül üdvözítő igazságot, nagyszerűbben mégis aligha testesítette meg művészzseni, mint a német irodalom hatalmas reprezentánsa, Lessing a „Bölcs Náthán” című halhatatlan munkájában. A filmművészet sietet magásra emelni Lessing remekművét, az emberszeretet grandiózus gondolatát és ma már több filmgyár teremtett örökké maradandót a nagy költő zsenije nyomán. Mint értesülünk, a helyi Select-mozgó hétfőtől, március 17-étől kezdődőleg mutatja be a legértékesebb Bölc Náthán-filmét, melyben a főszerepeket a filmművészet legjobbjai: Werner Krauss, Muzsnay Béla és Carl de Vogt játsszák. Irodalmi és művészeti érték szempontjából ehhez a filmhez alig van fogható.

— **Strájkbalépnek a budapesti vasmunkások.** Budapestről jelentik: Májig körülbelül nyolcezer vasmunkás abbahagyta a munkát, mert keveslik a huszonöt százalékos béremelést, amit a munkaadók teljénlőttak.

Bölcs Náthán

— **Megszökött pesti bankbizományosok.** Budapestről jelentik: Roth és Kormos bankbizományosok szökése óta a korona romlásával kapcsolatban sok kisebb bankár és zugbizományos hagyta el Budapestet. Aczél Károly és társa bizományosok a napokban jelentékeny adósságok hátrahagyásával megszöktek. Erdős Sándor banktisztviselő, aki százharmincmillió koronával károsította meg megbízóit, szintén megszökött. Hirschberg Sándor bankbizományos kezén a megbízók másfélmilliárdot vesztek. Fodor Viktor ellen, aki negyvenötmillió koronával távozott, a rendőrség köröző levelet adott ki. Alpár és Hefler-cég ellen a károsultak negyven bűntető feljelentést tettek. Egymilliárdnál is nagyobb az az összeg, amivel a cég megbízóit megkárosította. Wiesinger Jenő többszázmillió koronával szökött meg, ugyyszintén a Lánykauf és Fremda-cég. A kár félmilliárd. Fränkel Andor szökött gabonakereskedő, akiről a lapok többiben megemlékeztek, minden valószínűség szerint Párisban él.

* **Dr. Radnay és Fényes Janka táncanárak koszorúját** 16-án, vasárnap d. u. 6 órától tartják a Redutban. Április 1-én új táncanfolyam kezdődik a Redutban, melyre beiratkozni állandóan lehet lakásukon Petőfi-u. 40. sz. alatt a tánc-helyiségben.

— **Zajin Adar-ünnepély a Tarbutban.** Emelkedett hangulatu Zajin Adar-ünnepélyt rendezett Mózes születésének és halálának évfordulóján a Tarbut növendékei és a clujkolozsvári zsidó ifjúság számára a Hitchabrut Jerubaal-egyesület a Poale Cedek imaházában. Az ünnepélyt Mátyás Jehuda nyitotta meg lendületes héber beszéddel, amelyben a nap jelentőségét és Mózes nagy prófétai egységét méltatta. Hangsúlyozta, hogy az öreg nemzedékkel szemben az ifjú zsidóságnak Zajin Adar napja nem gyászt, hanem örömet jelent, mert számára a nagy vezér és tanító nemcsak meghalt ezen a napon, hanem született is. A tetszéssel fogadott beszéd után az énekkar „El malé rachamim”-ot énekelt. Az ünnepély a Hatikával végződött. (J.)

* „Kolozsvári Bál”-számot ad e héten a „Vasárnapi Ujság”, az utódállamok ez egyetlen magyar képeslapja. A művészi háromszín-nyomomban borítéklappal díszített szám lapjain felvonulnak Kolozsvár jelmezes uriaszonyai és meglepvenedik a feledhetetlen Kolozsvári Bál minden szép emléke. Ezenkívül az érdekes aktuális képeknek egész sorozatát láthatja az olvasó a „Vasárnapi Ujság”-ban, melynek irodalmi részében ezúttal Pálffy Gyulácsy Irén, Paál Árpád, Sipos Domokos, Bartalis János, Papp József és Finta Zoltán és mások írásai találhatók.

— **Ilyen a bányász élete.** A kolozs-megyei Tamásfalva községben tegnap éjjel borzalmas bányászerecséltenség történt. A szénbánya egyik tárnájában dolgozott Korleá Péter harminchárom éves bányász. Kora estétől egyfolytában dolgozott reggel háromig. Már közeledett a felváltás, amikor eddig még ismeretlen okokból a tárna fala omlani kezdett és a szerencsétlen bányászt eltemette. A szerencsétlen bányászt a ráuhanó földréteg agyonnyomta. A vizsgálatot bevezették.

— **Tessitori Nóra előadóestelye.** Március 16-án este nyolcórán kezdettel tartja meg N. Tessitori Nóra előadóestélyt a prefektura nagytermében a proletáriródalom reprezentatív termékeiből. Különösen nagy érdeklődésre tarthatnak számot Kassák Lajos versei, melyek mellett Tessitori Nóra be fogja még mutatni Vörösmarthy, Petőfi és Babits Mihály költeményeit, amelyek a népszabadság eszméjéből fakadtak. Az előadóestély iránt, amelyen a Gutenberg és az Egység nagy dalárdái is szerepelni fognak, városszerte nagy az érdeklődés.

— **Öngyilkos lett Pola Negri miatt.** San-Franciscóból jelentik: Keouk Jowa állambeli városkában a múlt héten mellbelőtte magát William Penkins 18 éves diák. A súlyosan sebesült öngyilkosjelölt levelet hagyott hátra, hogy tettét Pola Negri iránti reménytelen szerelme miatt követte el. Az amerikai lapok meghatott szavakkal írják az európai származású, csodaszép Pola Negri-ről, aki Los Angelesből, ahol jelenleg filmezik, autón Keoukba sietett és részvételtjes látogatást tett ismeretlen hódolója szüleinél.

* **Kirándulásnál nélkülözhetetlen a Diana** sósborszesz, izmaink legjobb ápolója. Ügyeljünk a Diana névre.

* **Koprol az ideális hashajtó, biztosan és fájdalom nélkül hat.** Kapható a gyógyszeraktárban.
* **Ha gummi-óvszert vásárolunk, ne fogadjunk el mást, csak „Ollá”-t.**

Bákiruhákat minden árnyalatban fest, tisztít Czink

KÖZGAZDASÁG

A munkásbaleset biztosításának ügye.
Bukarestből jelentik: Tegnap megkezdődtek a tárgyalások az egészségügyi és szociális minisztérium képviselői, továbbá az UGIR kiküldöttjei: Dinermann, Mircea, Balmes, Böszörményi, Jakobi, Erős között. Az új javaslat szerint a munkások nem fizetnének baleseti járulékat, de résztvennének a központi és kerületi pénztárak igazgatásában és a baleseti kártérítési összeg megállapításában. Erdélyben három kerületi igazgatóság marad meg: Kolozsvár, Brassó, Temesvár.

A mai valutapiac

A tegnapi árákkal szemben alig volt változás és kivétel csak az emelkedő tendenciát mutató francia frank volt. Gyenge forgalom mellett az árák így alakultak: osztrák korona 374-375, magyar korona 380-410, cseh korona 547-549, svájci frank 32-80-32-95, francia frank 8-20-8-25, dollár 188-189-5, font sterling 814-817, lira 8-07-8-12, dinár 2-30-2-35.

Vautapiac március 14-én:

Bukarest. Devizák: Páris 815, Berlin —, London 812, Newyork 189-5, Róma 812, Zürich 32-80, Bécs 26-75, Prága 548, Budapest 27, Varsó —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 720, márka —, leva 130, török lira 95, font sterling 800, francia frank 800, svájci frank 33-00, olasz lira 790, drachma 290, dinár 232, dollár 188, lengyel marka 20, osztr. korona 28, magyar korona 25, cseh korona 540.

Zürich. Nyitás-Zárlat: Berlin 130-130, Amsterdam 215⁵/₈-215, Newyork 577-75-577-25, London 2480-2470, Páris 25-50-26-30, Milano 2472-5-2485, Prága 1677-5-1677-5, Budapest 84-84, Belgrád 715-715, Bukarest 305-305, Varsó —, Bécs 81-5-81-5.

A csehszlovák köztársaság visszaállította a szabadkereskedelmet. Prágából jelentik: A csehszlovák kormány március 15-től kezdődőleg teljesen szabaddá tette a kivitelt. Felszabadította az összes eddig csak egyenkénti engedéllyel kivihető árukat. Kivételt csupán az ásványolaj, barnaszén és kátránytermékek képeznek.

Jugoszlávia kereskedelmi flottája. Belgrádból jelentik: A napokban megjelent egy statisztika, amely adatokat közölt a jugoszláv kereskedelmi flottáról. Eszerint Jugoszláviának összesen 121 hajója van 200.000 tonna ürtartalommal. Ebből 79 hajó az Adriai Tengerhajózási Társaságé, 5 a „Boka” parthajózási társaságé, 10 a „Racisab” hajózási társaságé és 12 a dubrovniki hajózási társaságé. A többi hajó magánkezekben van. A kereskedelmi flotta tevékenysége egészen a legutóbbi időkig meglehetősen korlátozott volt. A

fiumei Baross-kikötő átengedésével azonban most már a jugoszláv kereskedelmi hajózás erős fellendülése várható.

A rézszulfát vámtarifája. Bukarestből jelentik: A legfőbb ipari bizottság legutolsó ülésén a Pónix-gyár kérésére kimondta, hogy a mezőgazdasági szindikátusok, mielőtt rézszulfát behozatala céljából vámtarifaszállítást kérnek a földművelésügyi minisztériumtól, tartoznak a nagyszabedű szász mezőgazdasági szövetséghez fordulni és csak ha ez nem tudja a szükséges mennyiséget leszállítani, akkor engedélyezi a minisztérium a beviteli illeték mérséklését. Ezzel kapcsolatban a bizottság vizsgálatot indít, vajjon a szász mezőgazdasági egyesület a rézszulfátot tényleg font sterlingben árusítja-e és amennyiben ez megfelel a valóságnak, el fogja tiltani ettől az egyesületet.

A vetések állása. Bukarestből jelentik: A földművelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések szerint a vetéshelyzet teljesen kielégítő. Különösen az őszi árpa és buza fejlődik szépen. A mezői munkálatok az egész országban megkezdődtek.

Visszautasították Fränkel és Moldován kéréseit. Megírtuk, hogy Fränkel Mór beadványban fordult a törvényszékhez és kérte, hogy hitelezői kielégítésére egy évi haladékat kapjon. A törvényszék a kérést mai ülésén tárgyalta és formai okokból visszautasította. Ugyanezen okból visszautasította Moldován-Popnak a végrehajtást kívánó kérését is.

Husszállítmányok számára mindig lesz vasuti kocsi. Bukarestből jelentik: A CFR. vezérigazgatósága elrendelte, hogy a friss husszállítmányok részére az állomások feltétlenül bocsásásuk rendelkezésre a szükséges vasuti kocsikat és a szállítók kívánására még a személyvenetokhoz is hozzá lehet ezeket csatolni. A szállítási illeték az érvényben levő tarifa alapján lesz megállapítva.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

R. Izidor, Gherla. Barisszia tulajdonnév, tehát más nyelvre nem lefordítható. Ez volt a neve Jeruzsálem egyik bástyájának, amely legtovább ellenállott Titus római hadvezér seregeinek. Amikor a város többi részei sorra az ostromlók birtokába jutottak a belső villongások és az irtózatossághoz, Simeon bar-Giora és Jochanan Gus-Chalav vezérlete alatt az önfeláldozó, bátor zélóták utolsó csépp véréükig védelmezték a zsidó nép önállóságának utolsó bástyáját. Ott haltak meg valamennyien az óriási tulerő gyilkos rohamjában és velük együtt elbukott Zsidóország függetlensége is.

F. Miklós, Satumare. Nem ismerjük az amerikai műgyémek közelebbi címét. Tudjuk, hogy például a Michigan állambeli Ann Arbor-ban van College Technical, ahol több erdélyi diák van már,

H. Menyhért, Sighetul Marmatiei. Még nem tudunk részleteket a le nem bélyegzett régi korona-bankjegyek beváltásáról. Annyi bizonyos, hogy a beváltás Bécsben lesz. Forduljon az Osztrák-Magyar Bank ausztriai intézetéhez, Wien, I.

K. Magda, Cehul Silvaniei. Directiunea Conservatoriului de Muzica din Cluj, strada Bratianu 14. Ez a cím elegendő.

L. Menyhért, Simleul Silvaniei. 1. Ágynemű után nem kell vámot fizetni. 2. Ha gyermekei vannak künn és ezt egy ottani közjegyzői okirattal igazolni tudja, az amerikai konzulátus azonnal vizumozza utlevelét.

I. Izidor, Tg.-Mures. Közölje pontos címét Brecher Eugén nasaudi előfizetőkkel, aki nyáron Párisba készül.

M. Krynicki, Lodz (Polonia). Die verlangte Probenummer wurde per Post abgeschickt.

H. D. Basesti. Szatmáron, Marosvásárhelyen, de majdnem minden nagyobb városban van olyan ipari üzem.

M. Bernát, Nadlac. Forduljon az Erdélyrészi Palesztinahivatalhoz (Cluj, Calea Regele Ferdinand 48.)

Purimi ajándék

Kétszáz lej értékű könyvet kap **ingyen** az Uj Kelet minden előfizetője és állandó olvasója.

Agnon: És a meggörbödött kiegyenesedik	45- "
Alejchem: Leégett nemesek (köte)	40- "
A 13 Rubinsohn	20- "
Giszkalay: Tamar	85- "
Uj profeciák könyvéből	65- "
A titok	15- "
Kabbalisták és csodatevők	25- "
Kaczér: Gölem	15- "
Marton: A zsidó nemzet Erdélyben	15- "
Sas: Viviana (köte)	100- "
Isten lábánál	60- "
Sokolow: Uj zsidó	15- "
Szabó: Szent Elz	50- "
Ujvári: A bosszúálló Isten	50- "

Ezt a hatszáz lejes sorozatot **négyszáz lejért** (és portó) szállítja az Uj Kelet könyvosztálya, mely a páratlan kedvezményt purimi figyelemességül **kizárólag** az Uj Kelet előfizetőinek és állandó olvasóinak tartja fenn. A megrendelésnél jelezni kell az előfizetés számát, illetőleg a bizonyos nevét, akitől az olvasó a lapot kapja. A kedvezményes szállítás bezárólag **március 20-ig** történik.

Ponyva-viaszkosvaszon

mindennemű célokra 2
eredeti gyári árban kapható:

Albala Izsó Timisoara

Sürgöncim: Albala Izsó Timisoara-Fabrica

Ha művész kivétel

Butort, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre és textilis
sajnálja az utat meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermelt
sztalosok furniárszükségeiteket legolcsóbban itt szerezhetik be

Aradi Textílipar Rt. Arad

Románia egyik legnagyobb textilgyára

Pamutfonoda, szövőde, festőde, fehérítő
kikészítő nyomóda.

1500 munkás.

Rador

יין כשר של פסח

Kóser husvétii erdélyi uradalmi fajbo-
rok nagybani elárúsítása Bognár és
Szántó Erdélyi Kereskedelmi R.-T.
Cluj, Calea Regele Ferdinand 70. sz.

יין כשר של פסח

יין כשר של פסח

יין כשר של פסח

TUNGSRAM

A legjobb villanykörték
Mindenütt kapható!

Akassza szegre gondját

hogy tavaszi szövetségletét hol fedezze,

mert

mindennemű szövet- és bélésárut a legjobban csak a

Z E U S

posztónagyáruházban
Cluj, Str. Reg. Maria 4
(volt Deák Ferenc-u.)

szerezhet be.

Óriási választék!
Nagy áresés!
Javult a lej!

SZÍNHÁZ ~ MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Vasárnap déltán: Tosca.
Hétfő: Sába királynője.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Szombat délután: A Lubinszky-együttes gyermekelőadása. Mérsékelt helyárakkal.
Este: A vén gazember. (Ujdonság először. Premiere-bérlet 46.)

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó: „Madeleine Ferat“ Nagyszabású társadalmi dráma 6 felvonásban, Emile Zola nagy regénye nyomán. Főszerepben Francesca Bertini. Erőtéljes rajz a párisi élet rejtelméből. A nagy művésznek egyik legnagyobb alakítása.

Uránia-Mozgó: „Maciste és a jávai nő.“ Szenzációs kalanddráma 6 felvonásban. Főszerepben a kitűnő Maciste és Manja Tzatscheva. A legjobb és legjobb Maciste filmek egyike.

Apolló-Mozgó: Világraszóló filmszenzáció! A sóhajok hidja. IV. rész. Kolosszális történelmi dráma 4 részben és 20 felvonásban. Főszerepben Luciano Albertini.

Betonkeverőgépek

valamint az összes cementipari gépek, u. m. cementtörcserepek, betontéglák, üreges betonblokkok, cementterazzo, granitoid, járdalapok gyártására kézi és erőhajtásra berendezve, formák, betoncsövek, kutgyűrűk, lépcső és egyéb építési anyagok gyártására. Teljes asbestcementpalagyári berendezések, 1-a cementfestékek stb. stb. raktárról azonnal szállíthatók.

MODERNA

Építőipari Gépek és Radiátor Rt.
Brasov, Kis ucca 12.

Árlapok és költségvetések díjmentesen!
Mielőtt cementipari gépet vásárol, kérjük raktárunk megtekintését!

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb növényzsírt, mert ez tiszta, egészséges és kiadós!

כשר וש פסח
áru

Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készül, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.

Képviseli: HIENZ VILMOS Cluj

Havre—New-York

Gyorspostajáratok

Kanada—Kuba—Mexikó—New-Orleans
Haiti—Antillák—Északafrika felé

Felvilágosításokat nyújt:

SOC. „SARNIA“

Pasagiul Comedia
BUCURESTI

és „RECLAMA“ CLUJ

Rador 902

Házle- bontás miatt

Szabó Jenő

divatáruházát

a

városháza előtti

(Strada Regina Maria)

ideiglenes
épületébe
helyezi át

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3.—, vastag betűvel 4 lej

Szilágy megye legnagyobb forgalmu városában 10 év óta fennálló vas-, fűszer- és ötvödaru engros és detailüzlet nagy, állandó vevőkörrel, azonnal átadó. Biztos existencia Szükséges t ke 150—200 000 lej. Cim., Biztos" jeligére Lloyd Expressnél, Cluj. 6953

Nagy vállalat irodavezető-főkönyvelője, perfect magyar, román, német levelező, szombat megtartása miatt állását változtatni óhajta. Ajánlatokat „Perfect” jeligére Friedmann könyvkereskedésébe kér. 6955

Egy plüschgarnitúra-butor és aranyozott consoltükör eladó. Dézsma-utca 20. szám. 6946

Gépajour és fehér himzéshez értő nőt felvesz a „Műmző Szalon” Unió-utca 15. 6956

150—200.000 L belépnek tarsul

biztos, jólmenő vállalatb, hol tőkémert és az annak megfelelő jövedelimit biztosítva lát-nám. Esetleg bizo-fedezetre kölcsön adnám. Ajánlatot „Agilis” jeligére a kiadóba kérek.

Gróf Bethlen szőlőjéből cca 100 hektoliter prima olasz rizling red bw bor eladó. Reteag. 6860

Ügyes segéd üveg- és porcellánszakmába felvéte-tik. — Ajánlatokat kér Schwimmer Ernő Dej. 6909

Férfikonfekcióségéd, ügyes, eladó, román, ma-gyar, német nyelvtudással azonnala felvéteik. Con-fekcióváltáshoz értő előny-ben részesül. Goldstein Márkusz Petroseni. 6945

Első Erdélyreszi Ékszerárnyár

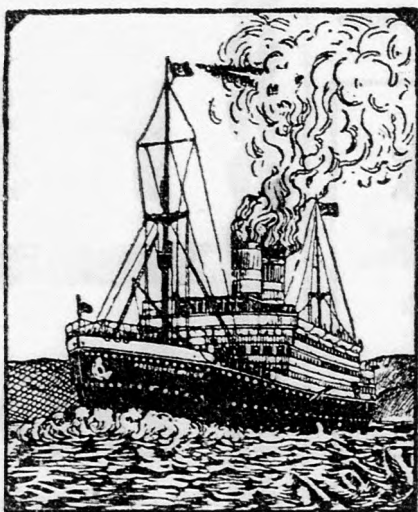
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2—13 * Sürgönyc: Juvaera, Cluj
Ékszerárnyártás, nagykereskedés
Fogászat arany * Arany, ezüst és
és forrasztó n * platinabeváltók
Kienzie és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst
árgyakban nagy lerakat
Csak viszontelárusítóknak!

LÁDAGYÁR

Flórküzlet Egeres
Mindennemű ládákat és fadobozokat összeszegezve és szá-szedetti részekben megrendelésre azonnal készit és szallit a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits fakeskerkedés és ládagyar

Cluj, Strada Cernauti (volt Kajantoi-ut) 1. szám

Figyelem!

A Quóta Dél-Amerika felé nem komplett,

mert az oda való bevándorlás most nincs korlátozva. Aki tehát Argentiniába vagy Braziliába **gyorsan akar ki-utazni**, kérjen azonnal prospektust a

Cosulich-Line-tól Bucuresti, Cal. Grivitei No. 181.

A legjobb és legkényelmesebb utazás Amerika, Kanada, Argentina és Braziliába
Utazás a hajóig csak 48 óra! * Csak egy határon át!

Telefon 758

INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMĂ

Románia legnagyobb textilgyára Arad

ARADI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Telefon 758

KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare

Női és férfi övszerek nagy raktára
SAS-PASSAGE — SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK, MŰLÁBAK

„SIRPINOL“

legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. U ymint: Tüdő-és hörghurut, köhögés, zamarköhögés és tuberkulozis ellen. Min-denki kérje házi-orvosát, hogy „Sirpinol“-t rendeljen!

Kapható minden gyógyszerüzletben

Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt” gyógyszer-tára Rehinul-Sásesc

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztittatja ruháját. Cluj, gyár Strada Baritiu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kos-suth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatti

חפץ פסח HUSVÉTI ÁRU חפץ פסח

Értesítjük igen tiszteit vevőinket és a fogyasztó közönséget, hogy ez évben ismét forg lombba hozzuk a tiszta cikóriából készült közkedvelt

חפץ פסח UHU kávépótlékot,

mely főtisztelendő **Koppel R ich ur** a budapesti aut. orth h. község főrabijának szigoru felügyelete alatt készit és ennél fogva rituális szempontból minden igénynek megfelel.

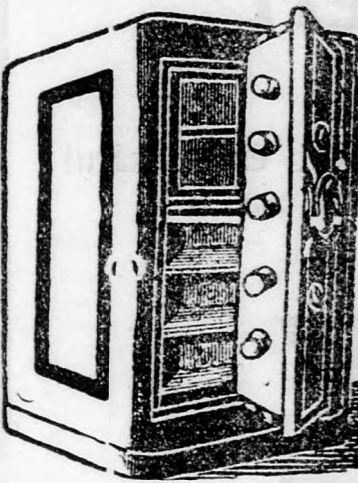
Előjegyzéseket elfogad:

Hienz Vilmos, Kolozsvár,
Bíró József, Nagyvárad,
Trattner Sámuel, Szatmár,
Grosz Lajos és Fia, Temesvár.

Kőbányai Polgári Serfőző-és Szent István tápszerművek r.-t.

DIANA GŐZ- ÉS KÁDFÜRDŐ

ERDÉLYBEN A LEGMODERNEBB ÉS LEG-HIGIENIKUSABB

Fabrică de case de bani
Geldschrank - Fabrik
Pénzszekrénygyár

Jakabfi & Co

TIMIȘOARA
Str. Timotei Cip. (Battyány-u.) 2
Telefon 12—68

Képviseleteink és montatárak: Clujon Arthur Loovy & Co. szállítók, O-adea-Maren „Stabil” gép-lerakat Nagypiac, — Satu-Maren Em. Weiss Söhne szállítók, — Aradon Arnold Pollak szállítók

Férfikalapokat

fest, tisztít, formál és vasal

Fehér István kalaposmester,

Cluj, Unió-utca 21. Redout.
Postai megrendelések is eszközöltetnek!

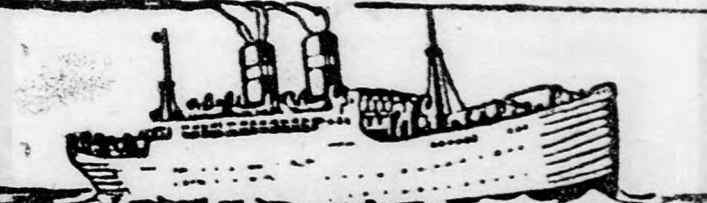

Épületüvegezés, képeretezés,

kávéházi, vendéglői, háztartási cikkek, demionok, táblatveg, lámpaárak és porcellánedények-ből legolcsóbb beszerzési torrás

Ausländer Rudolfnál

Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Ferdin-and (v. Ferenc J.-ut) 37. sz. alatt, az Uránia palota mellett
Engros! Endetail!

FABRE LINE

FRANCIA HAJOZASI TARSASAG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța

direkt

Newyork

Constanța-Jaffa-Marseille
Constanța-Délamerika
Constanța-Canada

az „Asia” hajó indul 1924 január 16-án

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet
„Sarnia” Pasagiul Comoedia, Bukarest
és a „Reclama” Cluj

Rador